

TAPIO

Kansainvälisen
työvoiman
kouluttaminen
metsäalan ammatteihin

Ari Kotiharju

Rahoittaja

METSÄMIESTEN
SÄÄTIÖ

- Koulutusmahdollisuuksia selvittäessä haastateltiin henkilöitä Metsäkoulutus ry:stä ja 9 eri metsäalan oppilaitoksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä
- Nuutti Kiljunen toteutti 4 oppilaitoshaastattelua vuoden 2024 lopulla.
- Ari Kotiharju toteutti 4 oppilaitoshaastattelua tammikuussa 2025
- Ari Nieminen ja Ari Kotiharju toteuttivat yhdessä yhden oppilaitoshaastattelun maaliskuussa 2025.
- Lisäksi tutkittiin oppilaitosten nettisivuja, ja käytiin epävirallisempia keskusteluja metsäoppilaitosten nykytilantilanteesta ulkomaalaisten opiskelijoiden suhteen sekä mahdollisuuksista kouluttaa ulkomaalaisia tulevaisuudessa
- Metsäkonevalmistajien edustajia on haastateltu heidän roolistaan metsäkoneenkuljettajien koulutuksissa etenkin ulkomaille

Haastatellut tahot

- Metsäkoulutus ry
- Esedu (Etelä-Savon ammattiopisto)
- Gradia (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä)
- OSAO ((Oulun seudun) koulutuskuntayhtymä)
- Tredu (Tampereen seudun ammattiopisto)
- Riveria (Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä)
- Sakky (Savon ammattiopisto)
- POKE (Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto)
- John Deere
- Ponsse
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, OKM

Oppilaitosten kokemuksia ulkomaalaisista opiskelijoista

- Yleensä kokemusta on lähinnä yksittäisistä ulkomaalaisista opiskelijoista, ja vuosittain oppilaitoksissa on ollut 0-4 ulkomaalaista opiskelijaa, joiden valmistuminen ja alalla pysyminen on kuitenkin ollut epävarmaa
- Vaikuttaa siltä, että ulkomaalaisten opiskelijoiden saaminen metsäkoulutukseen on ollut helpompaa ns. ruuhkasuomessa, mutta mitä pohjoisemmaksi mennään, sitä vähemmän ulkomaalaisten kouluttamisesta on kokemuksia, ja sitä epätodennäköisempää on heidän valmistumisensa
- Metsäkoneenkuljettajien osalta yleisestikin ongelmana on alalla pysyvyys, koska heille on ollut rakennus-, kiinteistönhuolto- ja kuljetusaloilla tarjolla muita töitä
- Haastattelujen perusteella varsin usein peruskoulun jälkeen metsäkoneen kuljettajan koulutuksen suorittaneet vaihtavat varusmiespalveluksen suorittamisen jälkeen toisille aloille.

Ulkomaalaisten kouluttamisen haasteita

- Ulkomaalaisten opiskelijoiden saaminen suorittamaan metsäalan tutkintoja alan oppilaitoksissa on ollut vaikeaa, koska opetus on ollut suomenkielistä, ja edellyttänyt kielikokeen läpäisemistä jo työturvallisuussyitäkin
- Joillain oppilaitoksilla olisi mahdollisuus tarjota myös esim. englanninkielistä opetusta, mutta se edellyttäisi, että opiskelijoita olisi riittävästi tulossa koulutukseen
- Kokonaisten tutkintojen sijaan on alettu tarjoamaan osatutkintoja, jotka perehdyttävät esim. raivaussaha- ja istutustöihin.
- Näissäkin ongelmana on kielitaito ja opintojen loppuun saattaminen.
- Ulkomaalaisia, jotka ovat olleet metsäkoneen kuljettajan koulutuksessa, on palannut kotimaahansa töihin esim. Ranskaan

Metsäkonevalmistajien rooli koulutuksissa TAPIO

- Metsäkonevalmistajat kouluttavat ulkomaillakin kuljettajia ja kuljettajien kouluttajia sekä koneiden huoltajia
- Metsäkonevalmistajat ovat nähneet tarpeelliseksi antaa koulutusta, jotta koneita osataan käyttää oikein.
- Baltian maissa koulutetaan metsäkoneenkuljettajia, joiden saaminen työskentelemään Suomessa voi olla etäisempiä maita todennäköisempää, mutta heillekin on tarvetta myös kotimaissaan.
- Metsäkonevalmistajat toimittavat ulkomaisille koulutusten järjestäjille myös simulaattoreita ja oppimisjärjestelmiä, vaikka eivät itse antaisi koulutusta
- Metsäkonevalmistajatkin näkevät ongelmaksi alalla pysymisen ja suhdannevaihtelut.

Hyviä kokemuksia

- Ulkomaalaisten kouluttamisessa erilaisiin metsurin töihin on saatu hyviä kokemuksia ratkaisuista, joissa kouluttaminen on tehty yhteistyössä työnantajayrityksen ja oppilaitoksen kouluttajien kanssa
- Yritys on hankkinut ryhmän ulkomaalaisia koulutettavia, ja oppilaitoksen kouluttaja on hoitanut koulutuksen erilaisilla järjestelyillä.
- Näissä koulutuksen rahoitus on tullut osin yritykseltä ja osin työvoimahallinnolta
- Työntekijöiden motivaatio ja alalla pysyminen on ollut hyvää silloin, kun työllistävä yritys on ollut koulutettavien hankinnassa sekä koulutuksen järjestämisessä mukana ja on pystynyt tarjoamaan töitä koulutuksen jälkeen.

POKE aloittaa koulutuksen 15 ukrainalaiselle TAPIO

- Maaliskuussa 2025 alkaa räätälöity oma koulutus, koska koulutettavat eivät vielä osaa suomen kieltä.
- Koulutuksesta puolet suomenkieltä ja puolet ammattimaista.
- Jotpa hankkeesta saatu rahoitus, koska opetus on täydennyskoulutustyyppinen ja koulutettavilla on jo muu ammatti, mutta myös työttömiä ukrainalaisia on otettu.
- Koulutukseen kuuluu perustutkinnon ensimmäisestä osasta opintoja, jotka voidaan sitten sisällyttää tutkintoon, jos koulutettavat jatkavat suorittaen metsäalan perustutkinnon kokonaan
- Tavoite on, että koulutettavat työllistyvät istutukseen ja raivaussahatyöhön.

Yhteenveto ja kehittämissuositus

- Oppilaitoksilla on tällä hetkellä vain vähän ja satunnaisesti kokemusta ulkomaalaisten kouluttamisesta. Lisäksi ongelmana on ollut opintojen loppuun saattaminen ja alalla pysyminen
- Oppilaitoksilla on kuitenkin kykyä ja halua järjestää koulutuksia vaikka englannin kielellä, mutta se edellyttäisi riittävästi motivoituneita koulutettavia
- On tärkeää motivoida koulutettavat suorittamaan opintonsa riittävän pitkälle ja säilymään alalla, joka onnistuu parhaiten, kun on tarjolla työtä opintojen jatkeeksi
- Oppilaitosten yhteistyötä työllistävien yritysten kanssa tulisi lisätä tukemalla yhteistoimintaa taloudellisesti
- Työssäoppimista tulisi lisätä erilaisilla oppisopimuskoulutuksilla, joissa koulutettava tekee myös työtä ja saa palkkaa

Kiitos!

TAPIO